

PROTOKÓŁ

kontroli kompleksowej przeprowadzonej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dolicach

Jednostka kontrolowana:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolicach
ul. Ogrodowa 16
73-115 Dolice
e-mail: gops@dolice.pl
adres skrzynki e-PUAP: /OPSDolice/SkrytkaESP

Kontrolujący:

1. Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki - osoba kierująca zespołem,
 2. Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki,
- na podstawie upoważnienia Wojewody Zachodniopomorskiego nr 25/2023 z dnia 21 grudnia 2023 r.

Kontrolę przeprowadzono na podstawie art. 22 pkt 8 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r. poz. 1283 ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 9 grudnia 2020 r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r., poz. 2285 ze zm.).

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach oraz Wójt Gminy Dolice zostali powiadomieni o terminie przeprowadzenia kontroli, zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej.

W dniu 3 stycznia 2024 r. kontrolujący złożyli oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie ich od udziału w kontroli.
(akta kontroli str. 1-18)

Termin i miejsce kontroli:

Kontrolę przeprowadzono w dniach od 8 do 11 stycznia 2024 r. w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach.

Zakres kontroli

Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej w okresie od 1 stycznia 2023 r. do dnia zakończenia kontroli.

Ustalenia zawarte w protokole oparto o informacje udzielone przez Kierownika Ośrodka oraz skontrolowaną dokumentację. Kontrola została przeprowadzona w oparciu o Program kontroli kompleksowej w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dolicach.

Ilekoć w niniejszym protokole użyto następujących skrótów, oznaczają one:

1. „Ośrodek”, „OPS” lub „GOPS” – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolicach;
2. „Gmina” – Gmina Dolice;
3. „COM” – Centrum Opiekuńczo – Mieszkalne;
4. „ustawa o pomocy społecznej” - ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2024 r., poz. 1283 ze zm.);

5. „Kodeks postępowania administracyjnego” lub „k.p.a.” – ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. 2024 r., poz. 572);
6. „Program rządowy” lub „Program” - uchwała Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023 (M.P. z 2018 r., poz. 1007 ze zm.) oraz uchwała Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 – 2028 (M.P. z 2023 r., poz. 881);
7. „Rozporządzenie w sprawie wywiadu środowiskowego” lub „rozporządzenie” – rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 8 kwietnia 2021 r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U. z 2021 r., poz. 893 ze zm.).

I. Organizacja Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach

Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolicach został powołany na podstawie Uchwały Nr XII/49/90 Gminnej Rady Narodowej w Dolicach z dnia 26 kwietnia 1990 r. w sprawie powołania Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach.

Cele, zadania i organizację działania Ośrodka określały:

1. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach – przyjęty Uchwałą nr XLIX/478/2023 Rady Gminy Dolice z dnia 26 stycznia 2023 r.,
2. Regulamin Organizacyjny Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach - przyjęty Zarządzeniem nr 4/2023 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach z dnia 28 lutego 2023 r. oraz Zarządzeniem Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej nr 17/2023 z dnia 29 grudnia 2023 r.

Ośrodek jest jednostką organizacyjną Gminy Dolice, funkcjonującą jako jednostka budżetowa. Nadzór nad działalnością Ośrodka sprawuje Wójt Gminy Dolice.

OPS w Dolicach poza realizacją zadań z zakresu ustawy o pomocy społecznej realizował również zadania w zakresie:

- przeciwdziałania przemocy domowej,
- wspierania rodziny,
- świadczeń rodzinnych,
- świadczeń wychowawczych,
- funduszu alimentacyjnego,
- dodatków mieszkaniowych i energetycznych,
- postępowania wobec dłużników alimentacyjnych,
- pomocy materialnej o charakterze socjalnym,
- Karty Dużej Rodziny,
- prac społecznie – użytecznych,
- refundacji podatku VAT za paliwa gazowe.

W kontrolowanym okresie realizowano następujące programy:

- Program „Posiłek w szkole i w domu” moduł I i II,
- Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2023,
- Program „Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej” – edycja 2023,
- Program „Asystent rodziny” na rok 2023,
- Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa,
- Program „Opieka 75+”,
- Program „Czyste Powietrze”.

(akta kontroli str. 19-21)

W kontrolowanym okresie funkcję Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach od 1 marca 2003 r. sprawowała Pani Anita Ukleja.

Na podstawie art. 110 ust. 7 ustawy Kierownik OPS została upoważniona do wydawania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy, na podstawie upoważnienia Wójta Gminy z dnia 27 grudnia 2006 r. Do wydawania decyzji administracyjnych, na podstawie art. 110 ust. 8 ustawy została upoważniona Zastępca Kierownika OPS, upoważnieniem Wójta Gminy z dnia 15 października 2021 r.

W okresie podlegającym kontroli siedziba Ośrodka mieściła się przy ul. Ogrodowej 16 w Dolicach.

Osoby zgłaszające się do OPS w Dolicach były przyjmowane w poniedziałki od 8.00 do 16.00 oraz od wtorku do piątku w godzinach od 7.30 do 15.30, w biurach pracowników socjalnych. Z uwagi na rozległy teren gminy (26 miejscowości) i słabą komunikację publiczną nie zostały wprowadzone godziny przyjęć.

Do dwupiętrowego budynku, w którym mieścił się OPS w Dolicach prowadził podjazd umożliwiający wejście m.in. osobom z niepełnosprawnościami. Wewnątrz budynku znajdowały się bariery architektoniczne – nie było windy, schodotłazu. Kierownik OPS wyjaśniła, że cyt. „(...) osoby z niepełnosprawnościami mają możliwość wejścia na parter budynku, gdzie zainstalowany jest dzwonek przyzywowy. Pracownicy schodzą do interesantów, którzy nie są w stanie wejść na wyższe kondygnacje. Na półpiętrze znajduje się pokój nr 13, gdzie przyjmowani są interesanci, którzy nie są w stanie wejść na wyższe kondygnacje. (...) Sprawy z zakresu pomocy społecznej w większości załatwiane są w miejscu zamieszkania osób i rodzin.”

OPS w Dolicach wyposażono w monitoring wizyjny, mający na celu zapewnienie bezpieczeństwa osób i mienia. Kierownik Ośrodka poinformowała, że w przypadku tzw. „trudnego klienta” rozmowy odbywały się przy otwartych drzwiach lub w obecności drugiego pracownika socjalnego. Ponadto, ściany pomiędzy biurami pracowników socjalnych były częściowo przeszklone, tak aby pracownicy mogli się widzieć i zareagować w sytuacji zagrożenia. W przypadku wizyty w środowisku, w którym potencjalnie mogło być niebezpiecznie pracownicy socjalni korzystali z asysty policji.

Ustalono, że w okresie objętym kontrolą pracownicy socjalni poruszali się po terenie gminy w celach służbowych samochodem służbowym Urzędu Gminy, 3 osoby korzystały z prywatnych samochodów na podstawie umowy.

Wyjścia służbowe pracowników socjalnych były ewidencjonowane w rejestrze wyjść służbowych. Ewidencja zawierała godzinę wyjścia i powrotu, cel wyjścia. Z uwagi na brak adresu wyjścia poinstruowano Kierownika OPS o konieczności wskazywania adresu osoby/rodziny, do której udaje się pracownik socjalny, w prowadzonej ewidencji.

Kontrola zakresów czynności pracowników socjalnych wykazała, że w zadaniach pracownika socjalnego nie zawarto przeprowadzania rodzinnych wywiadów środowiskowych, o którym mowa w art. 119 ust. 1 pkt 1a ustawy. W trakcie kontroli zakresy czynności pracowników socjalnych zostały uzupełnione o ww. zadanie. W związku z powyższym należało uznać, że uchybienie zostało wyeliminowane. Pracownicy socjalni posiadali aktualne legitymacje służbowe.
(akta kontroli str. 22-25)

W myśl art. 119 ust. 2 pkt 6 pracownik socjalny przy wykonywaniu zadań jest obowiązany podnosić swoje kwalifikacje zawodowe poprzez udział w szkoleniach i samokształcenie. Kontrola wykazała, że pracownicy socjalni, w okresie podlegającym kontroli, wzięli udział w następujących szkoleniach:

- Przeciwdziałanie przemocy domowej – rewolucyjne zmiany 2023;
- Nowe Zespoły Interdyscyplinarne, zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Dochodzenie przez OPS należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej;
- Nowe Zespoły Interdyscyplinarne, zmiany w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- Nowa procedura zabezpieczenia sytuacji dziecka w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia w związku z przemocą domową – zmiany 2023 wskazówki praktyczne,
- Współpraca pracownika socjalnego – asystenta rodziny – koordynatora pieczy zastępczej;
- Bezpieczeństwo osobiste pracownika socjalnego podczas wykonywania obowiązków służbowych;
- Warsztaty z zakresu rozpoznawania symptomów przemocy w rodzinach ze szczególnym uwzględnieniem dzieci – zajęcia z psychologiem.

W kontrolowanym okresie pracownicy socjalni nie korzystali z superwizji, o której mowa w art. 121 a ustawy, ponieważ nie zgłaszali potrzeby z jej korzystania. Pracownicy socjalni mieli możliwość korzystania raz w miesiącu przez 2 godziny z konsultacji z psychologiem, zatrudnionym na ich potrzeby. W sprawach pilnych była również możliwość korzystania z konsultacji telefonicznych z psychologiem. Kierownik GOPS poinformowała, że pracownicy dotychczas nie zgłaszali zwiększenia ilości godzin konsultacji z psychologiem.

(akta kontroli str. 27-28)

Dokumentacja dotycząca klientów przechowywana była w szafach, zamykanych na klucz. Ośrodek wyposażony był w sprzęt biurowy oraz komputerowy. Pracownicy socjalni pracowali z zastosowaniem systemu informatycznego POMOST STD Sygnity.

W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni posiadali pisemne upoważnienia do przetwarzania danych osobowych, zostali również pisemnie zobowiązani do zachowania w tajemnicy przetwarzane dane osobowe.

Świadczenia z pomocy społecznej były wypłacane za pośrednictwem Poczty Polskiej, przelewem na rachunek bankowy oraz gotówką – autowypłata w kasie banku.

Ośrodek posiadał aktualne przepisy kancelaryjne wprowadzone Zarządzeniem Nr 7/2011 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach z dnia 28.11.2022 r. w sprawie instrukcji kancelaryjnej, rzeczowego wykazu akt oraz instrukcji w sprawie organizacji i zakresu składnicy akt. Przepisy zostały uzgodnione z Dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie (pismo z dnia 07.12.2011 r. znak – O-III.401-34/2011). Zmiany dokonywane w kontrolowanym okresie w ww. przepisach były każdorazowo uzgadniane z Dyrektorem Archiwum Państwowego w Szczecinie. W trakcie kontroli stwierdzono, że kontrolowane decyzje były zgodne z jednolitym rzeczowym wykazem akt.

Kierownik OPS poinformowała, że korespondencja przesyłana pocztą była rejestrowana w dzienniku korespondencyjnym Urzędu Gminy Dolice, a następnie przekazywana do Ośrodka, gdzie również była rejestrowana.

W kontrolowanej jednostce prowadzony był rejestr skarg i wniosków. W kontrolowanym okresie wpłynęła jedna skarga na pracownika socjalnego w przedmiocie nieudzielenia pomocy. Skarga została uznana na bezzasadną.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanego obszaru.
(akta kontroli str. 22-25)

II. Stan zatrudnienia i kwalifikacje osób zatrudnionych

W Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dolicach w okresie objętym kontrolą zatrudnionych było 24 pracowników, w tym 4 pracowników socjalnych.

Zgodnie z art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osoby kierujące jednostkami organizacyjnymi pomocy społecznej są obowiązane posiadać, co najmniej 3-letni staż pracy w pomocy społecznej oraz specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej. Kierownik Ośrodka spełniała wymogi kwalifikacyjne określone w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, które zostały potwierdzone podczas ostatniej kontroli kompleksowej z zakresu realizacji zadań gminy z zakresu pomocy społecznej, przeprowadzonej w dniach 24, 25, 28 maja 2018 r. przez inspektorów Wydziału Spraw Społecznych ZUW w Szczecinie.

Wymagania kwalifikacyjne pracowników socjalnych określa art. 116 ust. 1 oraz art. 156 ustawy o pomocy społecznej. W trakcie kontroli ustalono, że pracownicy socjalni spełniali wymagane przepisami kwalifikacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 11 ustawy o pomocy społecznej ośrodek pomocy społecznej zatrudnia pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. Brzmienie art. 110 ust. 11 ustawy dopuszcza dwa sposoby ustalania liczby pracowników socjalnych - w odniesieniu do liczby mieszkańców lub w odniesieniu do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną. Ośrodek w Dolicach ustalał liczbę pracowników socjalnych w odniesieniu do liczby mieszkańców. Na dzień rozpoczęcia kontroli liczba mieszkańców gminy Dolice wynosiła 7113 osób.

(akta kontroli str. 30-32)

W myśl art. 110 ust. 12 ww. ustawy ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych. Należy, zatem stwierdzić, że stan zatrudnienia pracowników socjalnych Ośrodka na dzień kontroli był zgodny z art. 110 ust. 11 i ust. 12 ustawy.

Pracownikom socjalnym, realizującym pracę socjalną w środowisku, wypłacono dodatek do wynagrodzenia zasadniczego zgodnie z art. 121 ust. 3a ustawy o pomocy społecznej, który nie był wliczany do wysokości wynagrodzenia zasadniczego osób zatrudnionych na stanowisku pracownika socjalnego.

(akta kontroli str. 26-32)

III. Ogólne założenia polityki społecznej gminy

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Ustalono, że okresie podlegającym kontroli Gmina Dolice posiadała Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych przyjętą uchwałą Nr XXIV/246/21 Rady Gminy Dolice z dnia 25 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Dolice na lata 2021 – 2027.

W trakcie kontroli stwierdzono, że dokument posiadał wszystkie obligatoryjne elementy wskazane w art. 16b ustawy, obowiązującym w dniu przyjęcia uchwały.

W Strategii dokonano charakterystyki gminy Dolice, w tym problemów społecznych w następujących obszarach: sytuacji demograficznej, edukacji i kultury, rynku pracy i bezrobocia, sytuacji rodzin, w tym pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczej, niepełnosprawności, seniorów, ochrony zdrowia, sytuacji mieszkaniowej, uzależnienia, przemocy, bezpieczeństwa, bezpieczeństwa socjalnego, kapitału społecznego.

W Strategii wizję określono w następujący sposób: Społeczeństwo Gminy Dolice ma dobre warunki do rozwoju i skuteczny system wsparcia w rozwiązywaniu problemów, jest aktywne, zaangażowane, bezpieczne, nowoczesne i ma poczucie przynależności do wspólnoty lokalnej.

Określone cele strategiczne odzwierciedlały ustalone priorytety. Do każdego celu strategicznego określono działania, wskazano realizatorów, źródła finansowania, okres realizacji, wskaźniki i ramy finansowe.

Na koordynatora realizacji Strategii wskazano GOPS w Dolicach, a we wdrażaniu Strategii będzie uczestniczyć samorząd gminny, instytucje działające w obszarze usług społecznych, a także partnerzy społeczni.

Strategia podlegała monitoringowi, który polegał na bieżącym gromadzeniu i analizowaniu informacji o stanie jej realizacji przez poszczególnych realizatorów wymienionych w Strategii. Raz w roku, do 30 kwietnia, zostanie przygotowany raport, opisujący wdrażanie Strategii, a po zakończeniu realizacji zostanie dokonana ocena końcowa.

Raport z wdrażania Strategii za rok 2022 został przedstawiony na sesji Rady Gminy w Dolicach w dniu 27 kwietnia 2023 r. – w raporcie odniesiono się do każdego z celów strategicznych i działań, określono liczbowo wskaźniki (porównano rok 2022 z rokiem 2021).

Zgodnie z art. 16a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej gmina, powiat i samorząd województwa przygotowują ocenę zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej. Zgodnie z art. 16a ust. 4 ustawy organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego przedstawia, co roku do dnia 30 kwietnia odpowiednio radzie miejskiej, radzie powiatu, a do dnia 30 czerwca sejmikowi województwa właściwej jednostki samorządu terytorialnego ocenę zasobów pomocy społecznej. Ocena wraz z rekomendacjami jest podstawą do planowania budżetu na rok następny. W myśl powyższych przepisów w 2023 r. została opracowana Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022 r. Dokument przekazano Radzie Gminy w Dolicach w dniu 18 kwietnia 2023 r., a przedstawiono podczas sesji Rady Gminy Dolice

w dniu 27 kwietnia 2023 r., tj. z zachowaniem terminu określonego w ustawie. Ocena posiadała wymagane ustawą rekomendacje.

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy o pomocy społecznej kierownik ośrodka pomocy społecznej składa radzie gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej. W toku czynności kontrolnych ustalono, że w kontrolowanym okresie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolicach opracował sprawozdanie z działalności ośrodka za 2022 r., wraz z potrzebami w zakresie pomocy społecznej i przekazał w dniu 17 marca 2023 r. do Rady Gminy w Dolicach. Sprawozdanie zostało przedstawione na sesji Rady Gminy w Dolicach w dniu 30 marca 2023 r.

(akta kontroli str. 47-48)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Zgodnie z art. 17 ust. 1 pkt 17 obowiązującym w okresie podlegającym kontroli, do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należało sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Zespół kontrolujący ustalił, że w kontrolowanym okresie sprawozdania resortowe MRiPS-03 i MRiPS-05 za 2023 r. oraz sprawozdanie dotyczące liczby osób objętych Programem „Posiłek w szkole i w domu” w 2023 r. przekazywane Wojewodzie Zachodniopomorskiemu za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej były przesłane w terminach określonych przez Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej.

(akta kontroli str. 48-56)

Gmina Dolice nie prowadziła na swoim terenie schroniska, schroniska z usługami opiekuńczymi, ogrzewalni, ani noclegowni. W celu zabezpieczenia potrzeb mieszkańców w zakresie tymczasowego schronienia w kontrolowanym okresie Gmina zawarła następujące porozumienie współpracy i umowy:

1. na usługę udzielenia schronienia w schronisku dla osób bezdomnych:
 - ze Stowarzyszeniem Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie,
 - Stowarzyszeniem Monar – Schronisko dla Osób Bezdomnych Markot w Łagiewnikach,
2. na usługę schronienia w schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi ze Stowarzyszeniem Jesień w Nowym Jasińcu,
3. na usługę prowadzenia noclegowni dla osób bezdomnych z gminą Stargard,
4. na usługę prowadzenia ogrzewalni z gminą Stargard.

W kontrolowanym okresie Gmina zapewniała schronienia we wszystkich formach określonych w ustawie o pomocy społecznej.

Zgodnie z art. 48a ust. 11b i ust. 11c ustawy o pomocy społecznej zgłoszenia do rejestru dokonuje Gmina:

1. prowadząca placówkę;
2. zlecająca na podstawie art. 25 ust. 1 zadanie prowadzenia placówki;
3. która zawarła umowę z podmiotem niepublicznym na zakup usługi udzielenia tymczasowego schronienia w odpowiedniej formie, w placówce prowadzonej przez podmiot niepubliczny.

Kierownik Ośrodka wyjaśniła, że cyt. „Aktualizacja miejsc, w których gmina udziela tymczasowego schronienia przesłana przez e-PUAP dnia 20.02.2023 r. zmiana nastąpiła dn. 01.01.2023 r. w stosunku do poprzedniego roku zmiana polegała jedynie

na zmniejszeniu o jedno miejsce w jednym schronisku. Nic poza tym jednym miejscem się nie zmieniło. Zgłoszenie przesłano z uchybieniem terminu z uwagi na nadmiar obowiązków w tym okresie.” Wyjaśnienie przyjęto.

Pouczono Kierownika o konieczności terminowego aktualizowania wszystkich danych objętych rejestrem.

(akta kontroli str. 56-57)

Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców Gminy w zakresie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi realizowano poprzez:

- Program „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – skorzystały 2 osoby,
- wsparcie w ramach mieszkania chronionego wspieranego – skorzystały 3 osoby,
- kierowanie do odpowiedniego typu domu pomocy społecznej – skorzystała 1 osoba.

W zakresie poradnictwa specjalistycznego realizowano nieodpłatnie:

- poradnictwo prawne:
 - w siedzibie Urzędu Gminy, w poniedziałki – w godzinach od 9.00 do 13.00, w czwartki od 7.30 do 11.30 oraz w piątki od 9.00 do 13.00;
 - w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Dolicach, 3 razy w miesiącu po 2 godziny;
 - w kontrolowanym okresie udzielono łącznie udzielono 41 porad;
- poradnictwo psychologiczne:
 - prowadzone w Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Dolicach, 15 godzin miesięcznie, w 2024 r. 17 godzin miesięcznie;
 - prowadzono również konsultacje dla osób dotkniętych problemem przemocy domowej, prowadzono grupę wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych;
 - w kontrolowanym okresie udzielono porad indywidualnych dla 158 osób;
- poradnictwo rodzinne – świadczone było przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny, w kontrolowanym okresie udzielono łącznie 30 porad;
- poradnictwo socjalne - świadczone było przez pracowników socjalnych w godzinach pracy Ośrodka – nie udzielono informacji w zakresie ilości udzielonych porad.

W Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym w Dolicach porad i konsultacji udzielali również:

- członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego – raz w miesiącu przez 1 godzinę,
- członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – raz w miesiącu przez 1 godzinę.

Mieszkańcy Gminy Dolice mogli również skorzystać z poradnictwa w Punkcie Regionalnego Centrum Kryzysowego w Stargardzie, który oferował pomoc psychologiczną, wsparcie socjalne, pomoc terapeutyczną oraz udział w warsztatach, grupach wsparcia, zajęciach psychoedukacyjnych.

Informacje o dostępnych formach poradnictwa specjalistycznego dostępne były na tablicach ogłoszeń w siedzibie Ośrodka, Urzędu Gminy w Dolicach oraz tablicach

informacyjnych na terenie gminy, w mediach społecznościowych oraz na stronach internetowych:

<https://dolice.pl/punkt-informacyjno-konsultacyjny.html>

<https://dolice.pl/nieodpłatna-pomoc-prawna.html>

(akta kontroli str. 57-59)

Zgodnie z art. 17 ust.1 pkt 12 ustawy o pomocy społecznej do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach treningowych lub wspomaganych (do 31 października 2023 r. w mieszkaniach chronionych wspieranych lub chronionych treningowych).

Kontrola wykazała, że na terenie Gminy Dolice funkcjonowały 3 mieszkania chronione wspierane:

- mieszkanie w Szemielinie - przeznaczone dla 3 osób, utworzone Zarządzeniem nr 18/2015 Wójta Gminy Dolice z dnia 9 marca 2015 r. w sprawie utworzenia mieszkania chronionego oraz wprowadzenia regulaminu organizacji i zasad jego funkcjonowania ze zmianą wprowadzoną Zarządzeniem nr 280/2018 Wójta Gminy Dolice z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie przekształcenia mieszkania chronionego oraz zmiany Regulaminu organizacji i zasad jego funkcjonowania,
- mieszkania w Dolicach - przy ul. Wiejskiej 44/3 dla 3 osób oraz przy ul. Wiejskiej 44/4 dla 6 osób, utworzone Zarządzeniem nr 13/2023 Wójta Gminy Dolice z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie utworzenia mieszkań chronionych oraz wprowadzenia regulaminu organizacji i zasad ich funkcjonowania.

Odpłatność za wsparcie w mieszkaniu chronionym została uregulowana Uchwałą Nr XLVII/457/22 rady Gminy Dolice z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym.

W 2023 r. ze wsparcia w mieszkaniach chronionych skorzystało 11 osób, w 2024 r. do dnia zakończenia kontroli skorzystało 7 osób.

Zgodnie z nowelizacją ustawy o pomocy społecznej w zakresie art. 53 ustawy, wprowadzoną ustawą z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw, podmioty prowadzące w dniu wejścia w życie ww. ustawy mieszkania chronione są obowiązane do przekształcenia tych mieszkań w mieszkania treningowe lub mieszkania wspomagane w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy. Kierownik OPS poinformowała, że mieszkania chronione wspierane, zgodnie z nowelizacją ustawy, zostaną przekształcone w mieszkania wspomagane

(akta sprawy str. 59-60)

Na terenie Gminy Dolice nie funkcjonuje gminny dom pomocy społecznej. Kierownik GOPS poinformowała, że cyt. „W 2020 r. zostało przeprowadzone badanie ankietowe Warunki życia w gminie Dolice, gdzie badano również potrzeby osób starszych i osób z niepełnosprawnością. M.in. na podstawie badania oraz na podstawie wiedzy pracowników GOPS podjęto decyzje o utworzeniu nowych mieszkań wspomaganych oraz Centrum opiekuńczo – mieszkalnego. Takie rozwiązania wydają się korzystniejsze niż tworzenie domu pomocy społecznej, zwłaszcza że na terenie gminy Dolice jest dps. Potrzeby mieszkańców w tym zakresie są rozpatrywane indywidualnie stosownie do potrzeb i odpowiedniego typu dps.”

(akta kontroli str.60)

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

IV. Tryb przyznawania świadczeń z pomocy społecznej

W zakresie trybu przyznawania świadczeń z pomocy społecznej kontroli podlegają świadczenia w postaci:

1. zasiłków stałych,
2. zasiłków okresowych,
3. zasiłków celowych i specjalnych celowych,
4. dożywiania (posiłki, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa),
5. usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
6. specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
7. kierowania do domów pomocy społecznej i ustalania odpłatności za pobyt w DPS,
8. pomocy rzeczowej w formie schronienia, zapewnienia posiłku oraz niezbędnego ubrania,
9. zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,
10. sprawienia pogrzebu,
11. kontraktów socjalnych,
12. pracy socjalnej.

Z analizy sprawozdania rocznego MRiPS-03 z udzielonych świadczeń pomocy społecznej pieniężnych, w naturze i usługach za 2022 r. oraz sprawozdania z dożywiania za 2022 r. wynika, że OPS w Dolicach zrealizował następujące świadczenia dla podanej liczby osób:

- zasiłki stałe – 43,
- zasiłki okresowe – 40,
- schronienie – 9,
- posiłek – 84,
- świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności – 76,
- zasiłki celowe i w naturze ogółem – 94, w tym specjalne zasiłki celowe – 22,
- usługi opiekuńcze – 22,
- kierowanie i odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej – 19,
- kontrakty socjalne – 10 kontraktów,
- pomoc udzielana w postaci wyłącznie w postaci pracy socjalnej – 53 rodziny.

Wyboru dokumentacji kontrolnej dokonano na podstawie określonej liczby świadczeniobiorców z list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych oraz z dostępnych list grup poszczególnych form pomocy niepieniężnej w miesiącu marcu i wrześniu 2023 r. W przypadku braku wymaganej ilości spraw, pod uwagę wzięto inne miesiące, z okresu objętego kontrolą.

Zasiłki stałe i składki na ubezpieczenie zdrowotne

Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 zasiłek stały przysługuje pełnoletniej osobie samotnie gospodarującej, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej i pełnoletniej osobie pozostającej w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki stałe na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.423.15.2023 z dnia 22 lutego 2023 r.,

2. GOPS.423.46.2023z z dnia 21 grudnia 2023 r.,
3. GOPS.423.43.2023 z dnia 3 listopada 2023 r.,
4. GOPS.423.40.2023 z dnia 6 lipca 2023 r.
(akta kontroli str. 62-64)

Wszystkie decyzje zostały zrealizowane przed upływem terminu do wniesienia odwołania. Stanowiło to naruszenie art. 130 § 1 k.p.a.

Kierownik Ośrodka złożyła wyjaśnienie w sprawie zrealizowania nieprawomocnych decyzji, cyt. „W GOPS Dolice były wypłacane świadczenia z pomocy społecznej przed datą uprawomocnienia się decyzji. Podejmując takie działania kierowaliśmy się dobrem osób i rodzin wymagających pomocy. Uwzględnienie czasu potrzebnego na przeprowadzenie postępowania, wydanie decyzji, doręczenie i kolejne 14 dni na jej uprawomocnienie a następnie przygotowanie i realizacja list wypłat mogło spowodować, że pomoc byłaby faktycznie udzielona półtora lub dwa miesiące od złożenia wniosku o jej udzielenie. Mając na uwadze to, że osobie zwracającej się o pomoc faktycznie brakuje środków na podstawowe potrzeby zasadne jest udzielenie wsparcia najszybciej jak to możliwe. Nie chcielibyśmy również dopuścić do sytuacji, że zachowanie procedur spowodowałoby szkodę u wnioskodawcy z uwagi na przewlekłe postępowanie. W 2023 r. przez osiem miesięcy pracowało tylko 3 pracowników socjalnych z uwagi na długotrwałą nieobecność jednej osoby. Obok spraw z pomocy społecznej pracownicy socjalni wykonywali szereg pozostałych zadań jednostki. W praktyce nie było możliwe przeprowadzanie wywiadów, zgromadzenie dokumentacji i wydanie decyzji w bardzo szybkim tempie.

Stosowanie art. 127a KPA jest utrudnione z uwagi na to, że teren działania GOPS obejmuje 26 miejscowości gminy Dolice w większości ze słabą komunikacją publiczną lub całkowitym jej brakiem. Świadczeniobiorca musiałby wydać pieniądze na zakup biletów lub nawet na wynajęcie samochodu żeby przyjechać do Dolic i oświadczyć, że zrzeka się prawa do wniesienia odwołania.

W wydawanych decyzjach wskazane są terminy wypłat, jest to bardzo dobre zarówno dla świadczeniobiorców jak i dla ośrodka. Oczekiwanie na uprawomocnienie się decyzji 14 dni od doręczenia powoduje konieczność wskazywania odległych terminów lub tworzenia indywidualnych list wypłat i dodatkowo informowanie każdej osoby, zwłaszcza o wypłacie gotówkowej.

Mając na uwadze przepisy dotyczące postępowania administracyjnego zobowiązuję się do stosowania w każdej decyzji stosownego do sytuacji rozwiązania, tj. art. 108, art. 127a, art. 130 § 1 lub art. 130 § 4 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego.”

W trakcie kontroli Kierownik Ośrodka przedłożyła formularz pn. „Termin realizacji decyzji”, który uwzględniał wszystkie możliwości realizacji decyzji administracyjnej, wynikające z k.p.a., tj.:

- po upływie terminu do wniesienia odwołania – zgodnie z art. 130 § 1 k.p.a.;
- jeżeli jest zgodna z żądaniem wszystkich stron – zgodnie z art. 130 § 4 k.p.a.
- jeżeli strona zrzeknie się prawa do odwołania – zgodnie z art. 127a k.p.a.
- natychmiastowa realizacja decyzji ze względu na ochronę zdrowia lub życia ludzkiego albo dla zabezpieczenia gospodarstwa narodowego przed ciężkimi stratami bądź też ze względu na inny interes społeczny lub wyjątkowo ważny interes strony – zgodnie z art. 108 k.p.a.

Sposób realizacji decyzji będzie ustalany wspólnie ze stroną postępowania przed wydaniem decyzji. Kierownik OPS poinformowała, że ww. formularz z dniem 11 stycznia 2024 r. został wprowadzony do stosowania przez pracowników socjalnych.

W opinii zespołu kontrolującego, ustalanie ze stroną postępowania sposobu realizacji decyzji, wyeliminuje stwierdzoną nieprawidłowość.

(akta kontroli str. 65-66)

Nie wniesiono innych uwag.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przez okres, na który został przyznany zasiłek stały, była opłaca składka na ubezpieczenie zdrowotne, o której mowa w ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. Przyznanie zasiłków stałych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Zasiłki okresowe

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej zasiłek okresowy przysługuje w szczególności ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego osobie samotnie gospodarującej, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej oraz rodzinie, której dochód jest niższy od kryterium dochodowego rodziny. Ponadto zgodnie z art. 38 ust. 3 ww. ustawy kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej, a dochodem tej osoby oraz kryterium dochodowym rodziny, a dochodem tej rodziny.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki okresowe na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.422.79.2023 z dnia 14 września 2023 r.,
2. GOPS.422.27.2023 z dnia 27 września 2023 r.,
3. GOPS.422.12.3.2023 z dnia 11 sierpnia 2023 r.

(akta kontroli str. 67-68)

W sprawie wskazanej w pkt 1 zasiłek okresowy został przyznany z powodu długotrwałej choroby, na sierpień 2023 r. Strona postępowania była zarejestrowana w PUP w Stargardzie, a termin kolejnej wizyty w urzędzie wyznaczony był na 26 października 2023 r. W myśl art. 38 ust. 5 ustawy okres na jaki przyznawany jest zasiłek okresowy ustala ośrodek pomocy społecznej na podstawie okoliczności sprawy. Z analizy dokumentów znajdujących się w aktach kontrolowanej sprawy zachodziła zasadność przyznania zasiłku na okres dłuższy niż miesiąc. Udzielono Kierownikowi OPS odpowiedniego instruktażu.

Wszystkie decyzje zostały zrealizowane przed upływem terminu do wniesienia odwołania. Stanowiło to naruszenie art. 130 § 1 k.p.a. W trakcie kontroli Kierownik OPS złożyła odpowiednie wyjaśnienie oraz wdrożyła sposób gwarantujący realizację decyzji zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało przedstawione na str. 11 -12 niniejszego protokołu.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków okresowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. W kontrolowanej dokumentacji dochód klientów był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek stały oraz termin wypłaty świadczenia. Decyzje wskazywały okres, na jaki przyznano zasiłek okresowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Zasiłki celowe i specjalne celowe

Zgodnie z art. 39 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej może być przyznany zasiłek celowy. Zgodnie z art. 39 ust. 2 ustawy zasiłek celowy może być przyznany w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego. Ponadto zgodnie z art. 41 pkt 1 ustawy w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe może być przyznany specjalny zasiłek celowy w wysokości nieprzekraczającej odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny, który nie podlega zwrotowi.

Sprawdzono wybraną na podstawie przyjętej metody dokumentację osób, którym przyznano zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe, na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.420.9.2023 z dnia 25 października 2023 r.,
 2. GOPS.420.8.2023 z dnia 11 września 2023 r.,
 3. GOPS.420.14.2023 z dnia 5 stycznia 2024 r.,
 4. GOPS.421.7.2023 z dnia 11 maja 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
 5. GOPS.421.15.2023 z dnia 23 listopada 2023 r. (specjalny zasiłek celowy),
 6. GOPS.421.18.2023 z dnia 6 grudnia 2023 r. (specjalny zasiłek celowy).
- (akta kontroli str. 69-70)

Ustalono, że pomoc w formie zasiłku celowego oraz specjalnego zasiłku celowego przyznawana była na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych, tj. zakup opału oraz dofinansowanie kosztów utrzymania mieszkania.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie zasiłków celowych poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuacje osób i rodzin. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca

od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres, na jaki został przyznany zasiłek celowy oraz termin wypłaty świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę. Skontrolowane decyzje zrealizowano przed upływem terminu do wniesienia odwołania, poza decyzją wskazaną w pkt 1. W trakcie kontroli Kierownik OPS złożyła odpowiednie wyjaśnienie oraz wdrożyła sposób gwarantujący realizację decyzji zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało przedstawione na str. 11 -12 protokołu. (akta kontroli str. 71-73)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Usługi opiekuńcze

Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych. Jednocześnie zgodnie z art. 50 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób a rodzina, a także wspólnie zamieszkujący małżonek, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.

Sposób realizacji usług opiekuńczych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dolicach, w kontrolowanym okresie regulowały następujące uchwały:

- Uchwała Nr V/39/19 Rady Gminy Dolice z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze, specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosił 34,89 zł; koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych wynosił 45,12 zł.
- Uchwała Nr LI/496/23 Rady Gminy Dolice z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania. Koszt jednej godziny usług opiekuńczych wynosił 45,90 zł; koszt jednej godziny specjalistycznych usług opiekuńczych wynosił 100 zł.

Po zmianie kosztu jednej godziny usług opiekuńczych, w związku ze zmianą uchwały, w kontrolowanych sprawach zostało wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie zmiany odpłatności za usługi opiekuńcze, wydano nowe decyzje administracyjne.

W toku kontroli ustalono, że w 2023 r. usługi opiekuńcze świadczyło 10 osób – 2 osoby zatrudnione na umowę o pracę i 8 osób na umowę zlecenie; w 2024 r. do dnia zakończenia kontroli usługi opiekuńcze świadczyło 8 osób – 2 osoby zatrudnione na umowę o pracę i 6 osób w ramach umowy zlecenia.

Z pomocy w formie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania w 2023 r. skorzystało 17 osób, a w 2024 r., do dnia zakończenia kontroli 15 osób.

Ośrodek sprawował nadzór nad jakością i zakresem świadczonych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania osób korzystających z usług opiekuńczych w ramach przeprowadzanych wizyt kontrolnych.

(akta kontroli str. 74-76, 78-82)

Sprawdzono dokumentację osób otrzymujących pomoc w postaci usług opiekuńczych przyznanych na podstawie następujących decyzji administracyjnych:

1. GOPS.460.15.9.2023 z dnia 26 października 2023 r. (okres przyznania usług opiekuńczych od 19 października 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.),
2. GOPS.460.13.2023 z dnia 30 grudnia 2022 r. (okres przyznania usług opiekuńczych od 2 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.),
3. GOPS.460.13.2023 z dnia 30 grudnia 2022 r. (okres przyznania usług opiekuńczych od 2 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.).

(akta kontroli str.77)

W aktach sprawy znajdowały się dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie usług opiekuńczych poprzedzone było ustaleniem sytuacji osobistej, rodzinnej, dochodowej i majątkowej, Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. Decyzje wskazywały ilość godzin w tygodniu, zakres usług oraz okres, na jaki przyznano usługi opiekuńcze i miejsce ich świadczenia. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

(akta kontroli str. 77)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Ustalono, że Ośrodek prowadził ewidencję czasu pracy osób realizujących usługi opiekuńcze. W przypadku osób realizujących usługi w ramach umowy zlecenia, karty pracy zawierały podpis osoby korzystającej z usług opiekuńczych. W przypadku osób zatrudnionych w ramach umowy o pracę, karty czasu pracy nie zawierały podpisu osób korzystających z usług opiekuńczych. Ewidencja zawierała informacje u kogo były realizowane usługi oraz ich ilość. W celu dokładnego ewidencjonowania czasu pracy osób zatrudnionych na umowę o pracę, poinformowano Kierownika o konieczności uzupełnienia kart pracy o podpis osób korzystających z usług opiekuńczych.

(akta kontroli str.77, 83-85)

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Kierowanie do domu pomocy społecznej

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.4360.1.3.2023 z dnia 28 czerwca 2023 r.,
2. GOPS.4360.18.2023 z dnia 17 lipca 2023 r.,
3. GOPS.436.17.2023 z dnia 21 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str. 87-89)

W kontrolowanych decyzjach administracyjnych nie wskazano kwoty odpłatności ponoszonej przez Gminę Dolice za pobyt osób skierowanych do domu pomocy społecznej. W trakcie kontroli pouczono Kierownika Ośrodka o konieczności zawierania tej informacji w decyzjach administracyjnych. Ponadto, w aktach sprawy zakończonej decyzją administracyjną GOPS.4360.1.3.2023 z dnia 28 czerwca 2023 r. nie było zgody osoby ubiegającej się o skierowanie do domu pomocy społecznej na dokonywanie potrąceń ze świadczenia ZUS na opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej, co wynika z art. 62 ust. 1 ustawy. Odpowiednio pouczono Kierownika.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski o umieszczenie w domu pomocy społecznej z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę do skierowania do domu pomocy społecznej. Przyznanie pomocy w formie skierowania do domu pomocy społecznej poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób, a pomoc przyznana w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a.

W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Pomoc w formie schronienia

Zgodnie z art. 48 osoba lub rodzina ma prawo do schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania, jeżeli jest tego pozbawiona. Udzielenie schronienia następuje przez przyznanie tymczasowego schronienia w ogrzewalni, noclegowni, schronisku dla osób bezdomnych, schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi. Zgodnie z art. 51 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych jest ośrodkiem wsparcia. W myśl art. 97 ust. 5 rada powiatu lub rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

W okresie objętym kontrolą realizację zadania w zakresie zapewnienia schronienia tymczasowego regulowała Uchwała Nr XI/123/19 Rady Gminy Dolice z dnia 15 grudnia 2019 r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w schronisku dla osób bezdomnych i schronisku dla osób bezdomnych z usługami opiekuńczymi.

(akta kontroli str.92)

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób ponoszących odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej, na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.434.4.5.2023 z dnia 27 września 2023 r.,
2. GOPS.434.3.2023 z dnia 29 grudnia 2023 r.,
3. GOPS.434.6.2023 z dnia 8 listopada 2023 r.

(akta kontroli str. 90-91)

Zgodnie z art. 48a ust. 2 ustawy o pomocy społecznej schronisko dla osób bezdomnych zapewnia osobom bezdomnym, które podpisały kontrakt socjalny, całodobowe, tymczasowe schronienie oraz usługi ukierunkowane na wzmacnianie aktywności społecznej, wyjście z bezdomności i uzyskanie samodzielności życiowej. Podczas

czynności kontrolnych ustalono, że przed wydaniem decyzji kierującej do schroniska dla osób bezdomnych zostały podpisane kontrakty socjalne z osobami bezdomnymi. Przyznanie pomocy w formie skierowania do schroniska dla osób bezdomnych, poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które zawierały dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia, wyczerpująco opisywały sytuację klientów. Dochód był prawidłowo ustalany, a pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Mieszkanie chronione wspomagane

Zgodnie z art. 53 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej osobie, która ze względu na trudną sytuację życiową, wiek, niepełnosprawność lub chorobę potrzebuje wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale nie wymaga usług w zakresie świadczonego przez jednostkę całodobowej opieki, w szczególności osobie z zaburzeniami psychicznymi, osobie bezdomnej, osobie opuszczającej pieczę zastępczą w rozumieniu przepisów o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, młodzieżowy ośrodek wychowawczy, okręgowy ośrodek wychowawczy, zakład poprawczy, schronisko dla nieletnich, a także cudzoziemcowi, który uzyskał w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach, może być przyznane wsparcie w mieszkaniu treningowym lub wspomagany (do 31 października 2023 r. wsparcie świadczone było w mieszkaniu chronionym).

W okresie podlegającym kontroli GOPS w Dolicach udzielał wsparcia w mieszkaniu chronionym wspieranym.

Sprawdzono wybraną, zgodnie z założoną metodą, dokumentację osób skierowanych do mieszkania chronionego na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.4631.5.2023 z dnia 10 lutego 2023 r.,
2. GOPS.4631.10.2023 z dnia 30 czerwca 2023 r.

(akta kontroli str.94-95)

Skontrolowane decyzje zostały zrealizowane przed uprawomocnieniem się, co stanowiło naruszenie art. 130 § 1 k.p.a. W trakcie kontroli Kierownik OPS złożyła odpowiednie wyjaśnienie oraz wdrożyła sposób gwarantujący realizację decyzji zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zostało przedstawione na str. 11-12 protokołu.

W jednym przypadku (sprawa wskazana w pkt 2) osoba ubiegająca się o wsparcie w mieszkaniu wspieranym została zwolniona z ponoszenia części opłat za pobyt w mieszkaniu chronionym z uwagi na wysokie zobowiązania finansowe, po uregulowaniu których nie mogłaby ponosić odpłatności ustalonej zgodnie z uchwałą rady gminy w sprawie określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym wspieranym.

Uchwała Nr XLVII/457/22 Rady Gminy Dolice z dnia 20 grudnia 2022 r. w sprawie określenia zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym

wspieranym, obowiązująca w okresie podlegającym kontroli, nie określała warunków częściowego zwolnienia z odpłatności za wsparcie świadczone w mieszkaniu chronionym.

W myśl art. 97 ust. 5 ustawy, w brzmieniu obowiązującym w dniu podjęcia uchwały, rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych, szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych. Zagadnienie zwalniania z odpłatności za pobyt w mieszkaniu chronionym mieści się w zakresie szczegółowych zasady ponoszenia odpłatności, co nie zostało uregulowane w ww. uchwale. Chcąc w wyjątkowych sytuacjach zwalniać osoby ubiegające się o wsparcie w mieszkaniu wspomaganym, z odpłatności za pobyt, konieczne jest uzupełnienie uchwały w tym zakresie. Powyższe nie miało wpływu na pomoc udzieloną stronie.

(akta kontroli str. 94, 128)

Poddana kontroli dokumentacja zawierała wnioski o wsparcie w mieszkaniu chronionym z datą wpływu do Ośrodka, a także dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Wydanie decyzji administracyjnej poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które wyczerpująco opisywały sytuację osób. Dochód klientów był prawidłowo ustalany. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją, zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 k.p.a. i wskazywały okres obowiązywania świadczeń. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag.

Sprawienie pogrzebu

Zgodnie z art. 44 ustawy o pomocy społecznej sprawienie pogrzebu odbywa się w sposób ustalony przez gminę, zgodnie z wyznaniem zmarłego. W kontrolowanym okresie Gmina Dolice posiadała Uchwałę Nr XXXII/301/17 Rady Gminy Dolice z dnia 9 listopada 2017 r. w sprawie ustalenia sposobu sprawiania pogrzebu przez Gminę Dolice.

W kontrolowanym okresie Ośrodek zorganizował 1 pogrzeb. W aktach sprawy znajdował się akt zgonu oraz adnotacja urzędowa pracownika socjalnego dotycząca sytuacji rodzinnej osoby zmarłej. Z uwagi na fakt, że zmarły posiadał świadczenie rentowe Ośrodek wystąpił o zwrot kosztów pogrzebu do Zakładu Usług Społecznych.

(akta kontroli str. 116)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

V. Sposób organizowania pomocy (świadczenia niefinansowe)

Praca socjalna, zdefiniowana w art. 6 pkt 12 ustawy to działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Praca socjalna może być prowadzona:

- z osobami i rodzinami w celu rozwinięcia lub wzmocnienia ich aktywności i samodzielności życiowej;
- ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspokajania potrzeb członków społeczności.

Praca socjalna może być realizowana w oparciu o kontrakt socjalny lub projekt socjalny.

W okresie podlegającym kontroli pracownicy socjalni Ośrodka w Dolicach realizowali pracę socjalną, mającą na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, przez pełnienie odpowiednich ról społecznych.

Ustalono, że w Ośrodku w Dolicach obowiązywała Procedura świadczenia pomocy w formie pracy socjalnej, wprowadzona Zarządzeniem nr 10/2026 Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach z dnia 1 grudnia 2016 r., w której określono cel, adresatów, etapy postępowania oraz sposób dokumentowania poszczególnych etapów.

Kierownik Ośrodka poinformowała, że cyt. „Pracownicy socjalni korzystają również z wybranych narzędzi ogólnych i specjalistycznych zawartych w Projekcie Tworzenie i rozwijanie standardów usług pomocy społecznej i integracji społecznej”. Do najczęściej stosowanych narzędzi należała:

- diagnoza – ocena sytuacji,
- karta pracy socjalnej,
- wywiad z rodziną z dziećmi,
- wywiad z osobą/rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie w procedurze Niebieska Karta,
- wywiad ze sprawcą przemocy w rodzinie w procedurze Niebieska Karta.

Dobór narzędzia należał do pracownika socjalnego, który był dostosowany do indywidualnej sytuacji osoby/rodziny objętej wsparciem.

Dokumenty opisujące pracę socjalną znajdowały się w teczkach rodzin poszczególnych rodzin, które były przechowywane w zamkniętych szafach przez pracowników socjalnych (zgodnie z rejonem).

Kierownik OPS poinformowała, że cyt. „Pracownicy socjalni kontaktują się zarówno osobiście, pocztą elektroniczną, jak i telefonicznie z sołtysami wsi oraz pedagogami i wychowawcami w szkołach, przedszkolach i Ośrodku Zdrowia w Dolicach a także kuratorami zawodowymi i społecznymi. W przypadku osób chorych konsultują się z lekarzem i pielęgniarkami środowiskowymi oraz pielęgniarkami opieki długoterminowej. Ustalają podział zadań, odbywają wspólne wizyty w środowisku. W niektórych przypadkach organizowane są spotkania z szerszym gronem rodzinnym i osobami z otoczenia w celu znalezienia wspólnych rozwiązań i podziału zadań. (...) Regularnie dwa razy w roku podczas spotkań instytucji i organizacji działających w obszarze polityki społecznej omawiane są sposoby na poprawę współpracy i wspólne rozwiązywanie problemów.”

Skontrolowano 5 spraw, w których udzielono wsparcia wyłącznie w formie pracy socjalnej. Podejmowane działania dotyczyły osoby niepełnosprawnej oraz rodzin z dziećmi. Przed podjęciem pracy z rodziną w ramach diagnozy był przeprowadzany wywiad, który m.in. wskazywał zasoby rodziny, mocne i słabe strony, pokazywał wielowymiarowy obraz funkcjonowania rodziny. W aktach skontrolowanych spraw znajdowały się szczegółowe adnotacje urzędowe z dokonanych ustaleń i podjętych działań oraz monitoringu. Podejmowane działania zostały udokumentowane w „Karcie działań pracy socjalnej”, dokumentacja była prowadzona rzetelnie, zawierała

szczegółowe informacje, przez co proces wpierania rodziny był czytelny. Każdorazowo z dokonanych ustaleń z klientem były sporządzane protokoły.

Nie wniesiono uwag do badanego obszaru.

Kontrakt socjalny to pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określającą uprawnienia i zobowiązania stron umowy, w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Zgodnie z art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w celu określenia sposobu współdziałania w rozwiązywaniu problemów osoby lub rodziny znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej pracownik socjalny zatrudniony w ośrodku pomocy społecznej lub w powiatowym centrum pomocy rodzinie może zawrzeć kontrakt socjalny z tą osobą lub rodziną, w celu wzmocnienia aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej lub przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kontrola wykazała, że Ośrodek Pomocy Społecznej w Dolicach, na podstawie art. 108 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej, w 2023 r. zawarł 13 kontraktów socjalnych – cz. A. Kontrakty socjalne zostały zawarte na druku „Część I A i II A”, który określa sposób współpracy z osobą/rodziną w zakresie rozwiązywania trudnej sytuacji życiowej. Kontrakty zawierane były w celu aktywizacji zawodowej i integracji społecznej oraz przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu.

Sprawdzono wybraną dokumentację osób, z którymi w okresie objętym kontrolą podpisano kontrakt socjalny:

1. Kontrakt nr 1 z dnia 23 marca 2023 r.,
2. Kontrakt nr 2 z dnia 4 grudnia 2023 r.,
3. Kontrakt nr 3 z dnia 8 listopada 2023 r.

Ustalono, że kontrakty socjalne zostały prawidłowo sporządzone. Cele główne i szczegółowo zostały prawidłowo sformułowane, wskazane działania związane były z osiągnięciem określonych celów. Sytuacja osób, z którymi zostały zawarte kontrakty socjalne, była monitorowana przez pracownika socjalnego w trakcie ich realizacji. Monitoring prowadzony był za pomocą ustaleń telefonicznych odnotowanych na piśmie, osobistych wizyt. W przypadku, gdy sytuacja wymagała podjęcia dodatkowych działań wprowadzane były zmiany. Kontrakty zostały rozliczone w terminie.

Nie wniesiono uwag do badanej dokumentacji.

W okresie podlegającym kontroli OPS w Dolicach nie realizował projektów socjalnych.

W ramach współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Stargardzie OPS rozpowszechniał oferty pracy umieszczając je na tablicy ogłoszeń w siedzibie GOPS, za pośrednictwem pracowników socjalnych oraz w mediach społecznościowych.

W okresie podlegającym kontroli pracownicy socjalni nie świadczyli pracy socjalnej na rzecz osób, którym pozostało nie więcej niż 3 miesiące do planowanego opuszczenia zakładu karnego lub aresztu śledczego.

Ośrodek w Dolicach w czasie objętym kontrolą współpracował z organizacjami pozarządowymi: Parafialnym Zespołem Caritas w Dolicach, Stowarzyszeniem „Nie ma mocnych”, Parafią Rzymskokatolicką w Dolicach oraz Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Szczecinie.

W ramach spotkań odbywających się w obszarze polityki społecznej w gminie Dolice zapraszano również organizacje pozarządowe. Ponadto GOPS zawarł porozumienie trójstronne z Parafią Rzymskokatolicką w Dolicach i Wójtem Gminy Dolice, w ramach którego nieodpłatnie wypożyczał łóżka elektryczne i pneumatyczne osobom chorym z terenu gminy. Właścicielem łóżek jest parafia a obsługę magazynu z łózkami prowadził Urząd Gminy w Dolicach.

Ponadto, Szkolny Klub Wolontariatu Przyjazne serca działający w szkole podstawowej w Dolicach przygotował paczki świąteczne dla osób wskazanych przez OPS, które zostały dostarczone przez pracownika socjalnego Ośrodka.

W zakresie realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa Ośrodek współpracował z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej w Szczecinie. W celu udzielenia wsparcia w ramach ww. programu wydano 53 skierowania.

(akta kontroli str. 118-123)

Nie wniesiono uwag do kontrolowanej dokumentacji.

VI. Program „Posiłek w szkole i w domu”

Pomoc w zakresie dożywiania była udzielana zgodnie z:

- uchwałą Nr 140 Rady Ministrów z dnia 15 października 2018 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2019-2023,
- uchwałą Nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu "Posiłek w szkole i w domu" na lata 2024-2028.

Sposób realizacji ww. zadania w Gminie Dolice dodatkowo regulowały:

- Uchwała Nr XLIX//479/23 Rady Gminy Dolice z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie zasad zwrotu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej,
- Uchwała Nr XLIX//480/23 Rady Gminy Dolice z dnia 26 stycznia 2023 r. w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności.

W 2023 r. programem objęto 91 osób, pomoc w formie posiłku otrzymało 81 osób, w tym 75 dzieci. W 2024 r. do dnia kontroli programem objęto 51 osób, w tym 48 dzieci.

W kontrolowanym okresie dzieciom nie przyznano pomocy w formie posiłku bez decyzji, 1 rodzinie odmówiono posiłku dla dzieci, ponieważ dochód rodziny przekroczył 200 % kryterium dochodowego.

W 2023 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 18,94 zł, a w 2024 r. średni koszt jednego posiłku wynosił 21,90 zł.

Ustalono również, że szkoły na terenie gminy uczestniczą w programach, które dostarczają owoce, warzywa oraz produkty mleczne. Programy skierowane były do uczniów kl. I -IV szkoły podstawowej.

W kontrolowanym okresie Ośrodek pokrywał koszty dożywiania dzieci uczących się w następujących jednostkach oświatowych:
w 2023 r.

1. Szkoła Podstawowa w Dolicach z filią w Dolicach i filią w Dobropolu – koszt pełnego obiadu 21,90 zł;
2. Szkoła Podstawowa w Rzeplinie – koszt pełnego obiadu 21,90 zł;
3. Zespół Szkół Specjalnych w Stargardzie – koszt pełnego obiadu 14,87 zł;

4. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Pyrzycach – koszt pełnego obiadu 8 zł;
5. Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii w Stargardzie – koszt pełnego obiadu 13 zł;

w 2024 r.

1. Szkoła Podstawowa w Dolicach z filią w Dolicach i filią w Dobropolu – koszt pełnego obiadu 21,90 zł;
2. Szkoła Podstawowa w Rzeplinie – koszt pełnego obiadu 21,90 zł;
3. Zespół Szkół Specjalnych w Stargardzie – koszt pełnego obiadu 14,87 zł;
4. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Pyrzycach – koszt pełnego obiadu 8 zł.

Posiłki spożywane przez dzieci w szkołach funkcjonujących na terenie gminy były przygotowywane przez firmę zewnętrzną, która w ramach umowy zajmowała się również ich dostarczaniem. Jadłospis był przygotowywany na 20 dni, jednakowy dla wszystkich dzieci spożywających posiłki w szkołach. Nadzór i kontrola nad wydawanymi posiłkami była sprawowana przez Kierownika GOPS, natomiast od września 2023 r. nadzór był sprawowany przez dyrektora szkoły. W okresie podlegającym kontroli Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna nie przeprowadzała kontroli (z informacji uzyskanych od Kierownika OPS wynika, że ostatnia kontrola odbyła się w 2019 r.).

Gmina nie prowadziła dożywiania w czasie wolnym od zajęć szkolnych. W czasie ferii zimowych i letnich oraz przerw świątecznych przyznawane były dodatkowe świadczenia pieniężne na zakup żywności. Średnia wysokość świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności w 2023 r. wynosiła 300 zł, w 2024 r. - 250 zł.

W okresie podlegającym kontroli, w ramach Programu „Posiłek w szkole i w domu” Ośrodek pokrywał koszty posiłków osobom uprawnionym, określonym w art. 7 ustawy o pomocy społecznej w:

1. Stowarzyszeniu Monar – Schronisko dla Osób Bezdomnych – Łagiewniki;
2. Stowarzyszeniu Ludzi Bezdomnych i Samotnych Matek z Dziećmi w Stargardzie,
3. Stowarzyszeniu Jesień w Nowym Jasińcu.

Na terenie gminy posiłki finansowane w ramach Programu były realizowane przez Spółdzielnię socjalną „Mała Ina”.

(akta kontroli str. 96-101)

Sprawdzono losowo wybraną, na podstawie list wypłat poszczególnych świadczeń pieniężnych i niepieniężnych dokumentację osób otrzymujących posiłki oraz zasiłki celowe przyznane na podstawie następujących decyzji:

1. GOPS.424.43.2023 z dnia 22 lutego 2023 r. (świadczenie pieniężne),
2. GOPS.424.50.2023 z dnia 9 marca 2023 r. (świadczenie pieniężne),
3. GOPS.424.25.2023 z 18 sierpnia 2023 r. (świadczenie pieniężne),
4. GOPS.424.53.2023 z dnia 17 marca 2023 r. (świadczenie pieniężne),
5. GOPS.424.29.2023 z dnia 1 września 2023 r. (świadczenie pieniężne),
6. GOPS.432.25.2023 z dnia 18 sierpnia 2023 r. (posiłek),
7. GOPS.432.53.2023 z dnia 17 marca 2023 r. (posiłek),
8. GOPS.432.29.2023 z dnia 1 września 2023 r. (posiłek),
9. GOPS.432.7.2.2023 z dnia 22 września 2023 r. (posiłek),
10. GOPS.432.82.2023 z dnia 27 września 2023 r. (posiłek).

(akta kontroli str. 102-103, 108-109)

Część kontrolowanych decyzji administracyjnych przyznających świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności, w podstawie prawnej omyłkowo zawierały przepisy odnoszące się do pomocy w formie posiłku, tj.:

- w decyzji wskazanej w pkt 1 przywołano art. 48 ust. 2, 4, który redakcyjnie nie posiada ustępów oraz nie przywołano uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- w decyzji wskazanej w pkt 3 przywołano art. 48 b ust. 2 ustawy, nie przywołano Uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Programu „Posiłek w szkole i w domu”;
- w decyzji wskazanej w pkt 5 przywołano art. 48 b ustawy.

W kontrolowanych decyzjach prawidłowo wskazano art. 39 ust.1, 2 ustawy. W trakcie kontroli pouczono Kierownika OPS o konieczności wskazywania w podstawie prawnej przepisów odnoszących się do przyznawanego świadczenia. Decyzje wskazane w pkt 1, 5 zostały zrealizowane przed terminem wniesienia odwołania. Na str. 11-12 niniejszego protokołu zawarto wyjaśnienie Kierownika Ośrodka oraz wdrożony sposób gwarantujący realizację decyzji zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W podstawie prawnej decyzji, wskazanej w pkt 6, przyznającej posiłek, nie przywołano uchwały Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Programu.

Decyzje administracyjne przyznające posiłki nie określały kosztu przyznanego świadczenia. W celu udzielania pełnej informacji o przyznanej pomocy zasadnym jest wskazywanie kosztu posiłków w wydawanych decyzjach.

W trakcie kontroli poinformowano Kierownika o konieczności oznaczania jednostki organizacyjnej pomocy społecznej numerem NIP lub Regon, na wszystkich kwestionariuszach wywiadów środowiskowych. W sprawach zakończonych decyzjami wskazanymi w pkt 3, 4, 5 na kwestionariuszach wywiadów, w miejscu oznaczenia jednostki organizacyjnej pomocy społecznej stwierdzono brak numeru NIP lub Regon. Konieczność wskazywania tych danych wynika ze wzoru kwestionariusza wywiadu środowiskowego określonego w rozporządzeniu.

Kontrolowana dokumentacja zawierała dokumenty stanowiące podstawę przyznania świadczenia. Przyznanie świadczeń pieniężnych na zakup posiłku lub żywności oraz posiłków poprzedzone było przeprowadzonymi, w ustawowym terminie, rodzinnymi wywiadami środowiskowymi, które opisywały sytuacje osób i rodzin. Pomoc przyznawana była w ciągu miesiąca od złożenia wniosku. Decyzje administracyjne zostały wydane w terminie do 30 dni od daty wpływu do Ośrodka wniosku wraz z wymaganą dokumentacją. Decyzje administracyjne zawierały wszystkie elementy określone w art. 107 § 1 k.p.a. Decyzje administracyjne wskazywały okres obowiązywania świadczeń oraz terminy wypłat w przypadku świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. W kontrolowanej dokumentacji odnotowano potwierdzenie odbioru decyzji przez stronę.

Nie wniesiono innych uwag do kontrolowanej dokumentacji.

Na tym kontrolę zakończono.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w książce kontroli pod nr 8/2024.

Na podstawie ustaleń kontroli działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej należy ocenić pozytywnie.

Stwierdzone w niniejszym protokole uchybienia nie miały wpływu na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej i osoby korzystające ze świadczeń pomocy społecznej.

Poprzednia kontrola kompleksowa w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Dolicach przeprowadzona przez zespół inspektorów Wydziału Spraw Społecznych Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie odbyła się w dniach 24, 25, 28 maja 2018 r. Kontrolą objęto zagadnienia dotyczące sposobu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej za okres od 1 stycznia 2017 r. do dnia kontroli. Działalność kontrolowanej jednostki oceniono pozytywnie, nie wydano zaleceń pokontrolnych.

Zgodnie z § 17 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej, kierownik jednostki podlegającej kontroli może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyn tej odmowy, co nie stanowi przeszkody do sporządzenia zaleceń pokontrolnych. Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie wobec zastrzeżeń.

Protokół sporządzono dnia 17 lutego 2025 r. w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których egzemplarz nr 1 pozostaje w jednostce kontrolowanej.

Miejsce i data podpisania protokołu: Dolice, 21 lutego 2025 r.

Kierownik jednostki kontrolowanej
Anita Ukleja
Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dolicach

Kontrolujący
Monika Wilczyńska – inspektor wojewódzki
Iwona Szczygieł – starszy inspektor wojewódzki

Na oryginale właściwe podpisy.